

**ΠΛΑΙΣΙΟ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΤΑΕΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΙΟΛΙΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΟΥ Υ.Π.ΕΝ.**

10 Μαρτίου 2016

Με το παρόν υπόμνημα η ΕΛΕΤΑΕΝ υποβάλει τα σχόλια και τις προτάσεις της επί του σχεδίου διαβούλευσης του ΥΠΕΝ για το νέο μηχανισμό στήριξης των νέων αιολικών πάρκων. Προκαταρκτικά τονίζεται ότι επιβάλλεται η άμεση οριστικοποίηση των σχετικών αποφάσεων και η δρομολόγηση της εφαρμογής τους. Αντιλαμβανόμαστε ότι αυτό προϋποθέτει συνεννοήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επισημαίνουμε όμως ότι αυτή την στιγμή δεν υφίσταται επί της ουσίας σύστημα στήριξης και δεν υπογράφονται νέες συμβάσεις πώλησης. Πολύτιμος χρόνος χάθηκε κατά το παρελθόν και επομένως τώρα πρέπει να επιταχυνθούν οι προσπάθειες ώστε να πάψει η αγορά να είναι στο κενό.

Στην συνέχεια παρατίθενται συνοπτικά τα βασικά σημεία των απόψεων της ΕΛΕΤΑΕΝ υπό μορφή bullets και ακολουθεί η τεκμηρίωση και ανάλυση των βασικών προτεινόμενων παρεμβάσεων και αλλαγών.

Θετικά σημεία

Τα θετικά σημεία του σχεδίου διαβούλευσης είναι:

- ✓ Τα υπογεγραμμένα κατά το τέλος του 2015 PPA παραμένουν στο FiT έστω και υπό χρονικούς περιορισμούς
- ✓ Εφαρμόζεται μηχανισμός sliding (variable) premium
- ✓ Η εκκαθάριση του κυμαινόμενου τμήματος της προσαύξησης γίνεται με βάση την πραγματικά εγχυθείσα ενέργεια
- ✓ Εξαντλούνται τα όρια για τα μικρά έργα που παραμένουν στο FiT
- ✓ Υπάρχει δυνατότητα επιλογής για τα έργα που παραμένουν στο FiT να μεταπηδήσουν στο νέο μηχανισμό
- ✓ Η ενίσχυση δίνεται για 20 έτη
- ✓ Εισάγεται –έστω και μερικώς- μηχανισμός προστασίας ανάλογος με αυτόν που ισχύει σήμερα με ΜΜΚΘΣΣ
- ✓ Για τον υπολογισμό της ΕΤΑ λαμβάνεται υπόψη η συνολική παραγωγή της τεχνολογίας (δηλ. και αυτή υπό το σχήμα FiT)
- ✓ Οι σταθμοί στα ΜΔΝ παραμένουν στο σχήμα FiT

Σύνοψη σημαντικών βελτιώσεων-διορθώσεων που πρέπει να γίνουν σε κρίσιμα θέματα

Τα αρνητικά σημεία ή τα σημεία που απαιτούν βελτιώσεις και αλλαγές του σχεδίου διαβούλευσης και οι σχετικές προτάσεις είναι:

- ✓ Τα υπογεγραμμένα μέχρι το τέλος του 2015 PPA να παραμείνουν στο FiT με τις τιμές που ίσχυαν κατά το χρόνο υπογραφής τους εφόσον οι σταθμοί συνδεθούν εντός 27 μηνών από την 1.1.2016 ή συνάψουν σύμβαση και εκτελέσουν καταβολές προς τον προμηθευτή ανεμογεννητριών εντός 12 μηνών. Οι προθεσμίες αυτές αναστέλλονται σε περίπτωση αναστολής κάποιας άδειας.

Σε περίπτωση μεταβολής της ισχύος έως αύξηση 10%, να μην επέρχεται μεταβολή στο μηχανισμό και τα έργα να παραμένουν στο σύστημα FiT με την κατοχυρωμένη τιμή για το σύνολο της ισχύος.
- ✓ Το strike price να υπολογισθεί με βάση ρεαλιστικά risk premia, CAPEX και capacity factor.
- ✓ Το strike price κάθε έργου να αναπροσαρμόζεται ετησίως με τουλάχιστον το 80% του πληθωρισμού.
- ✓ Σε περίπτωση αλλαγής του strike price με υπουργική απόφαση, αυτή να αφορά τα έργα που θα προβούν σε καταβολές προς τον προμηθευτή τους μετά την παρέλευση δύο ημερολογιακών ετών από την παρέλευση του έτους έκδοσής της.
- ✓ Σε περίπτωση μεταβολής της ισχύος έως αύξηση 10%, το strike price που έχει κατοχυρωθεί να εφαρμόζεται επί του συνόλου της ισχύος.
- ✓ Να προστεθεί διακριτή κατηγορία: Αιολικά πάρκα σε νησιά με υποθαλάσσιες διασυνδέσεις.
- ✓ Να διευκρινισθεί ότι στην μεθοδολογία συνυπολογισμού ενίσχυσης έργου ο ΣΑΚ είναι 5% για τις Α.Π.Ε. με 20ετή διάρκεια ενίσχυσης
- ✓ Να εξακολουθεί να ισχύει, όπως προβλέπεται και στην υφιστάμενη νομοθεσία, ένα ελάχιστο ύψος κεφαλαιακής ή άλλης ισοδύναμης ενίσχυσης πάνω από το οποίο θα επιβάλλεται η ετήσια απομείωση κεφαλαίου.
- ✓ Να μην υπάρξει το μεταβατικό σύστημα συμμετοχής στην αγορά και ποινών πριν την πλήρη λειτουργία της νέας αγοράς (target model).
- ✓ Αν υπάρξει τέτοιο μεταβατικό σύστημα ποινών:
 - να διευκρινισθεί ότι αυτό εφαρμόζεται σε επίπεδο aggregator και όχι σε επίπεδο έργου
 - να τεθεί άνω όριο 3 €/MWh στην τιμή της απόλυτης διαφοράς ΟΤΣ-ΟΤΑ

- σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου $\pm 30\%$, να μην καταλογίζονται ποινές για το μέρος της απόκλισης κάτω από το $\pm 30\%$
 - να μην λαμβάνονται υπόψη οι 48 χειρότερες ώρες ανά μηνά, ή τουλάχιστον οι 2 ημέρες που εξαιρούνται να αυξηθούν σε 3 και να μην είναι ημερολογιακές αλλά οποιαδήποτε τρία 24ωρα εντός του μήνα (π.χ. από 6:00 το πρωί έως 05:59 το επόμενο πρωί).
 - η μη απόδοση μέρους του management premium σε περιπτώσεις συστηματικών αποκλίσεων πάνω από $\pm 100\%$ να ξεκινά όταν οι ώρες τέτοιων αποκλίσεων ξεπερνούν το 50% των μηνιαίων ωρών, να αυξάνει γραμμικά και να φθάνει στο σύνολο του management premium στο 100% των μηνιαίων ωρών. Στο υπολογισμό των ωρών να μη λαμβάνονται υπόψη οι 48 χειρότερες ώρες.
- ✓ Η ύπαρξη του last resort aggregator να είναι προϋπόθεση για την εφαρμογή του μεταβατικού συστήματος ποινών. Το συνολικό κόστος του παραγωγού για τον last resort aggregator να μην ξεπερνά το management premium.
 - ✓ Το management premium να είναι 3-5€/MWh.
 - ✓ Να μην υιοθετηθεί το σύστημα των διαγωνισμών μετά το 2017.
 - ✓ Να ληφθεί μέριμνα ώστε τα ώριμα αιολικά πάρκα του ειδικού έργου Εύβοιας να παραμείνουν σε καθεστώς FIT.
 - ✓ Να δημοσιοποιηθεί η μελέτη που τεκμηριώνει την επίτευξη των στόχων.

Πιο αναλυτικά:

Υφιστάμενες συμβάσεις

- 1) Είναι θετικό ότι το σχέδιο καθορίζει ρητά ότι «η προσαύξηση θα είναι εγγυημένη για το χρόνο ισχύος της στήριξης της εκάστοτε μονάδας ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε.» (σελ. 6) που για τα αιολικά πάρκα είναι 20 έτη (σελ. 18). Όμως για να έχει αντίκρισμα αυτή η δέσμευση, η Κυβέρνηση οφείλει:
 - α) να καθορίσει συγκεκριμένες νομικές συνέπειες για το Ελληνικό Δημόσιο και τους εκπροσώπους τους εάν παραβιασθεί για οποιοδήποτε λόγο η εγγύηση αυτή,
 - β) να διαφύσει άμεσα όλα τα περιέργα δημοσιεύματα του τύπου που κάνουν λόγο για σκέψεις νέων αναδρομικών περικοπών της αποζημίωσης των Α.Π.Ε.,
 - γ) να περιλάβει ρητά στο υπό διαβούλευση σχέδιο διευκρίνιση ότι τα έργα με υφιστάμενες κατά το τέλος του 2015 υπογεγραμμένες συμβάσεις αγοραπωλησίας (PPA), **θα παραμείνουν στο σύστημα εγγυημένων τιμών FiT με το ύψος αποζημίωσης που προέβλεπε η νομοθεσία κατά το χρόνο υπογραφής τους** και δεν θα υποστούν αναδρομική περικοπή¹

Τα παραπάνω, που είναι αυτονόητα σε κάθε ευνομούμενη πολιτεία του δυτικού κόσμου, οφείλουμε όλοι –περιλαμβανομένης της Κυβέρνησης- να τα προασπιστούμε χωρίς μισόλογα και «αστερίσκους».

- 2) Η πρόταση του ΥΠΕΝ για τις μεταβατικές διατάξεις προβλέπει ότι όλα τα έργα Α.Π.Ε. που μέχρι το τέλος του 2015 είχαν υπογεγραμμένη σύμβαση αγοραπωλησίας (PPA) παραμένουν στο σύστημα εγγυημένης τιμής (FiT) χωρίς υποχρεώσεις αγοράς, με την προϋπόθεση ότι θα ηλεκτρισθούν –εφόσον πρόκειται για αιολικά ή ΜΗΥ- εντός 27 μηνών από 1.1.2016 (σελ. 32-33). Με δεδομένο ότι αυτή η προθεσμία είναι σαφώς αυστηρότερη από την κείμενη νομοθεσία και δεν προβλέπεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκτιμούμε ότι θα πρέπει τουλάχιστον να βελτιωθεί ως κάτωθι:

«Η προθεσμία των 27 μηνών –ή των 24 μηνών αν πρόκειται για έργο Α.Π.Ε. πλην αιολικών ή ΜΗΥ- παρατείνεται για όσο χρόνο υφίσταται αναστολή της ισχύος οποιασδήποτε άδειας της επένδυσης, για οποιαδήποτε αιτία συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών αποφάσεων.

Περαιτέρω, η υποχρέωση τήρησης της προθεσμίας αυτής αίρεται πλήρως εάν εντός 12 μηνών από την 1.1.2016 έχει συναφθεί σύμβαση για την προμήθεια των ανεμογεννητριών ή του

¹ Αυτονόητα πρέπει να διευκρινισθεί ότι θα παραμείνει σε ισχύ η διάκριση των αιολικών εγκαταστάσεων σε έργα Με Ενίσχυση (ΜΕ) και Χωρίς Ενίσχυση (ΧΕ) σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

παραγωγικού εξοπλισμού αν πρόκειται για άλλη τεχνολογία Α.Π.Ε. και έχει καταβληθεί στον προμηθευτή προκαταβολή ή έχει εκδοθεί προς αυτόν εγγυητική επιστολή από τον φορέα της επένδυσης».

Τέλος, σε περίπτωση μεταβολής της ισχύος έως αύξηση 10%, να μην επέρχεται μεταβολή στο μηχανισμό και τα έργα να παραμένουν στο σύστημα FiT με την κατοχυρωμένη τιμή για το σύνολο της ισχύος.

Υπολογισμός αποζημιώσεων και τιμές

- 3) Το σχέδιο διαβούλευσης περιλαμβάνει συγκεκριμένες τιμές στόχους (strike prices) ανά τεχνολογία. **Για τα αιολικά πάρκα η τιμή είναι 98 €/MWh, μειωμένη κατά 6,67% σε σχέση με τη σήμερα ισχύουσα τιμή που καθορίστηκε τον Απρίλιο 2014 με το ν.4254/2014.**

Η μείωση αυτή είναι αδικαιολόγητη και δεν λαμβάνει υπόψη την αύξηση των παραμέτρων ρίσκου λόγω της γενικής επιδείνωσης εντός του 2015, τη σημαντική αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης, τις πρόσθετες επιβαρύνσεις που επιβλήθηκαν στις Α.Π.Ε. κλπ. Είναι αξιοπερίεργο ότι για τους υπολογισμούς έχει θεωρηθεί ότι το Σταθμισμένο Μέσο Κόστος Κεφαλαίου είναι 9%, δηλ. μειωμένο σε σχέση με αυτό που είχε θεωρηθεί εύλογο τον Απρίλιο 2014 και σε σχέση με πρόσφατες αξιόπιστες μελέτες². Μια τέτοια υπόθεση δεν είναι εύλογη και άρα το ΣΜΚΚ πρέπει να ληφθεί αυξημένο.

Τέλος, εκτιμάται ότι δεν είναι εφικτός ο λόγος δανεισμού/ιδίων κεφαλαίων 70/30 που χρησιμοποιήθηκε στους υπολογισμούς. Προτείνεται η τροποποίηση της μελέτης με χρήση του πιο ρεαλιστικού λόγου 45/55.

- 4) Δεν διευκρινίζεται με ποιόν δείκτη θα αναπροσαρμόζεται ετησίως το strike price που κατοχυρώνεται από κάθε συγκεκριμένο έργο. Ελπίζουμε η Κυβέρνηση να μην σκέφτεται να συνεχίσει την άλογη ρύθμιση της προηγούμενης που κατήργησε την ετήσια αναπροσαρμογή νομίζοντας εσφαλμένα ότι τα κόστη των αιολικών επενδύσεων δεν αναπροσαρμόζονται ετησίως. Με δεδομένο ότι όλα αυτά τα κόστη (χρηματοοικονομικά, ασφάλιστρα, λειτουργικά κλπ.) συνδέονται τελικά με τον πληθωρισμό, είναι πολύ σημαντικό για τη βιωσιμότητα των επενδύσεων να υπάρξει έστω και μερική προστασία από τον πληθωρισμό. Για αυτό προτείνεται **το strike price κάθε έργου να αναπροσαρμόζεται ετησίως με το 80% τουλάχιστον του πληθωρισμού.**
- 5) Προβλέπεται ότι κατά το α' εξάμηνο κάθε έτους θα εκδίδεται απόφαση ΥΠΕΝ με την οποία θα καθορίζονται οι τιμές strike price. Η επιλογή αυτή του χρονισμού

² Η πλέον πρόσφατη προσδιορίζει το εύλογο WACC για την Ελλάδα στο ύψος του 12% <http://www.ecofys.com/en/press/mapping-the-cost-of-capital-for-renewable-energy-investments-in-the-eu/>

είναι λάθος. Η εμπειρία έχει δείξει ότι όποτε το κράτος έθεσε τέτοιου είδους προθεσμίες στον εαυτό του, απλά δεν τις τήρησε ή τις παραβίασε πάρα πολλές φορές (ως παραδείγματα αναφέρονται οι αποφάσεις για την κατανομή δικαιωμάτων βιοκαυσίμων, οι αποφάσεις για τον καθορισμό του τέλους ΑΠΕ ή του ΕΤΜΕΑΡ, το πρόγραμμα για τις μικρές ΑΓ κλπ).

Για να μην υπάρξουν ανυπέρβλητα προβλήματα –που μετά βεβαιότητας θα υπάρξουν αν παραμείνει η διατύπωση της σελ. 34 της έκθεσης- πρέπει να μην αλλάξει η δομή της διάταξης που ισχύει σήμερα στην παρ. 10 του αρ. 13 του ν. 3468/2006 όπως ισχύει, σύμφωνα με την οποία η απόφαση του ΥΠΕΝ για τις τιμές εκδίδεται οποτεδήποτε και «*αφορά σε σταθμούς που θα συνδεθούν στο Σύστημα ή το Δίκτυο μετά την παρέλευση δύο ημερολογιακών ετών από την παρέλευση του έτους έκδοσής της*».

Αυτό όμως που πρέπει να αλλάξει είναι το χρονικό σημείο με βάση τα οποία μια επένδυση εντάσσεται στη νεοεκδιδόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος σύνδεσης ο οποίος είναι εν πολλοίς εκτός του ελέγχου του επενδυτή και η προσπάθεια επίτευξής του δημιουργήσει νοσηρές αρρυθμίες. Αντίθετα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος κατά τον οποίο ο επενδυτής έχει πληρώσει προκαταβολή ή έχει εκδώσει εγγυητική προς τον προμηθευτή του.

Προτείνεται λοιπόν η εξής διατύπωση:

«Η απόφαση ΥΠΕΝ με την οποία καθορίζονται οι Τιμές Αναφοράς, αφορά σε σταθμούς που θα έχουν συνάψει σύμβαση για την προμήθεια των ανεμογεννητριών ή του παραγωγικού εξοπλισμού αν πρόκειται για άλλη τεχνολογία Α.Π.Ε. και έχει καταβάλει στον προμηθευτή προκαταβολή ή έχουν εκδώσει προς αυτόν εγγυητική επιστολή από τον φορέα της επένδυσης, μετά την παρέλευση δύο ημερολογιακών ετών από την παρέλευση του έτους έκδοσής της»

- 6) Στον «Πίνακα 1: Κατηγορίες έργων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ» και στις κατηγορίες των αιολικών εγκαταστάσεων πρέπει **να προστεθεί διακριτή κατηγορία: Αιολικά πάρκα σε νησιά με υποθαλάσσιες διασυνδέσεις**. Η κατηγορία αυτή θα αφορά τα αιολικά πάρκα σε νησιά τα οποία προτείνεται να συνδεθούν μέσω νέας ανεξάρτητης υποθαλάσσιας διασύνδεσης που αποτελεί μέρος του επενδυτικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η τιμή στόχος (strike price) θα προσαυξάνεται με ένα ποσοστό το οποίο θα κυμαίνεται σε ένα συγκεκριμένο εύρος ανάλογα με τη συνολική εγκατεστημένη ισχύ και το μήκος του υποθαλασσίου καλωδίου σύμφωνα με τη λογική που διέπει την ισχύουσα σήμερα νομοθεσία. Σημειώνεται ότι τα ειδικά αυτά έργα είναι απαραίτητα για την επίτευξη των στόχων αφού μπορούν να προσφέρουν μαζική εγκατάσταση αιολικής ισχύος προς όφελος τόσο του Δημοσίου όσο και των νησιών, εξασφαλίζοντας την πλήρη και απρόσκοπτη ηλεκτροδότησή τους. Όμως εάν

δεν τύχουν της παραπάνω ενίσχυσης θα είναι αδύνατο να υλοποιηθούν, λόγω του σημαντικότητας αυξημένου συνολικού κόστους κατασκευής.

- 7) Για τα αιολικά πάρκα **έχει χρησιμοποιηθεί υψηλός Συντελεστής χρησιμοποίησης (CF=24,5%) και γενικά υποτιμημένο CAPEX, με αποτέλεσμα να υποτιμάται το LCOE.**

Η έκθεση αναγνωρίζει ότι τα έργα με αυτά τα χαρακτηριστικά «*διαθέτουν συγκριτικά πλεονεκτήματα*» (σελ. 14). Επομένως περιπτώσεις επενδυτικών σχεδίων «*με μη πλεονεκτικές παραμέτρους (π.χ. χαμηλός συντελεστής χρησιμοποίησης)*» θα έχουν πρόβλημα βιωσιμότητας και άρα δεν θα υλοποιηθούν με το προτεινόμενο σχέδιο. Για να αντιπαρέλθει το πρόβλημα αυτό, η έκθεση διατείνεται ότι παρά το γεγονός αυτό, εξασφαλίζεται η «*επίτευξη του επιδιωκόμενου ενεργειακού στόχου για το 2020*». Η ορθότητα της δήλωσης αυτής για την οποία δεν παρατίθεται κανένα αριθμητικό δεδομένο, αμφισβητείται έντονα. Το Υπουργείο θα πρέπει λοιπόν να δώσει άμεσα στη δημοσιότητα τα αναλυτικά στοιχεία στα οποία βασίζει την αισιοδοξία του.

Αντίθετα, η γενική εντύπωση είναι ότι για την επίτευξη των στόχων του 2020 απαιτείται να υλοποιηθούν αιολικά πάρκα σε περιοχές με χαμηλότερο αιολικό δυναμικό. Σημειώνεται ότι με μια μικρή προσαύξηση οι επενδύσεις στις περιοχές αυτές θα καταστούν βιώσιμες και θα υλοποιηθούν με συνολικό κόστος παραγωγής που θα εξακολουθεί να είναι σαφώς μικρότερο από άλλες τεχνολογίες, συμβάλλοντας στην συνολική μείωση του ενεργειακού κόστους.

Περαιτέρω η εκτίμηση ύψους CAPEX 1250 €/kW για τις αιολικές εγκαταστάσεις στο διασυνδεδεμένο σύστημα δεν κρίνεται ρεαλιστική. Ιδιαίτερα σε αιολικά πάρκα που απαιτούν μεγάλα και περίπλοκα έργα είναι κανόνας το CAPEX να υπερβαίνει την εκτίμηση του ΥΠΕΝ. Ανάγκη αναπροσαρμογής των σχετικών υποθέσεων υπάρχει και για τις αιολικές εγκαταστάσεις σε ΜΔΝ. Σε κάθε περίπτωση οφείλει το Υπουργείο να δώσει στη δημοσιότητα τα στοιχεία πάνω στα οποία βασίζει την αντικειμενικά υποτιμημένη εκτίμησή του για το κόστος επένδυσης και το λειτουργικό κόστος.

- 8) Πρέπει να καθοριστεί τιμή και για τις αιολικές εγκαταστάσεις σε υπεράκτιες – θαλάσσιες περιοχές, σημαντικά υψηλότερη από τις ΤΑ των υπόλοιπων αιολικών εγκαταστάσεων, μιας και το κόστος κατασκευής είναι σημαντικά υψηλότερο από αυτό των ΜΔΝ. Είναι ο μόνος τρόπος να υποστηριχτεί η συγκεκριμένη τεχνολογία που είναι σε πρώιμο στάδιο και στη χώρα μας δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί.
- 9) Να διευκρινισθεί ότι σε περίπτωση αύξησης της εγκατεστημένης ισχύος ενός έργου έως 10% μετά την κατοχύρωση της strike price (Τ.Α.), η τιμή αυτή (Τ.Α.) δεν επηρεάζεται και ισχύει για το σύνολο της ισχύος.

Χειρισμός επιδότησης κεφαλαίου

- 10) Η μέθοδος για την ενσωμάτωση της σχετικής υποχρέωσης των ΚΓ φαίνεται ορθή. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι **ο Συντελεστής Ανάκτησης Κεφαλαίου (ΣΑΚ) υπολογίζεται με βάση τη διάρκεια χορήγησης της ενίσχυσης λειτουργίας χωρίς τη χρήση κάποιου επιτοκίου και επομένως είναι 5% για τις Α.Π.Ε. με 20ετή διάρκεια ενίσχυσης και 4% για τις Α.Π.Ε. με 25ετή διάρκεια ενίσχυσης.** Η διευκρίνιση αυτή επιβάλλεται για τους κάτωθι λόγους:
- Δεν υφίσταται κανένα ρίσκο μη επιστροφής των χρημάτων αφού ο φορέας που θα καταβάλει την ενίσχυση θα παρακρατά ο ίδιος το αναλογούν ποσό. Επομένως δεν πρέπει να εφαρμοσθεί κανένα επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό του ΣΑΚ που θα απεικόνιζε αυτό το μη υπαρκτό ρίσκο.
 - Η γραμμική απόσβεσης της ονομαστικής αξίας είναι μια πάγια λογιστική αρχή που χρησιμοποιείται στην σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων και σε όλες τις συναλλαγές με τις αρμόδιες αρχές. Δεν υπάρχει κάποιος ιδιαίτερος λόγος αυτή η αρχή να παραβιασθεί.
- 11) Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι ως ΚΕ λαμβάνεται η πραγματικά εκταμιευθείσα κεφαλαιακή ή άλλη ισοδύναμη ενίσχυση. Μέχρι την εκταμίευση δεν θα πρέπει να επιβάλλεται απομείωση Δ.
- 12) Θα πρέπει να διορθωθεί ο τύπος υπολογισμού του Δ, να οριστεί το Πτεχ και να δοθούν διευκρινίσεις για τη μέθοδο υπολογισμού της ανά τριετία διόρθωσης με βάση τον πραγματικό συντελεστή χρησιμοποίησης του έργου.
- 13) Η ΕΑΚ να επιβάλλεται μόνο όταν η ενίσχυση (κεφαλαιακή ή άλλη ισοδύναμη μορφής) ξεπερνά το κατώφλι που θέτει και σήμερα η νομοθεσία μέσω της διάκρισης έργων στις κατηγορίες ΜΕ και ΧΕ.

Συμμετοχή στην αγορά και ποινές

- 14) **Δεν πρέπει να υπάρξει υποχρέωση συμμετοχής στην αγορά κατά το περιγραφόμενο στην έκθεση μεταβατικό σχήμα.** Το σχέδιο προβλέπει ότι *«η συμμετοχή των νέων μονάδων ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας θα πραγματοποιείται κατά το μεταβατικό στάδιο μέσω της προημερήσιας αγοράς, όπου και θα υποβάλλουν μηδενικά τιμολογούμενες ωριαίες προσφορές έγχυσης και θα ακολουθούν τον ίδιο κύκλο εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών με τις υπόλοιπες συμβατικές μονάδες παραγωγής και εισαγωγές»* (σελ. 6-7).
- 14.1) Κατ' αρχήν δεν είναι βέβαιο ότι η διατύπωση αυτή είναι συμβατή με την προτεραιότητα των Α.Π.Ε. κατά την κατανομή του φορτίου δεδομένου ότι κάνει λόγο για μηδενικά τιμολογούμενες προσφορές και όχι για μη τιμολογούμενες. Θα πρέπει να διευκρινισθεί και να αναφερθεί και εδώ

ρητώς (όπως και στη σελ. 31) ότι η παραγόμενη ενέργεια από Α.Π.Ε. απορροφάται κατά προτεραιότητα (priority dispatching).

14.2) Πέραν όμως του ανωτέρω, τίθεται γενικότερο ζήτημα για την σκοπιμότητα, τη δικαιοσύνη και την αποτελεσματικότητα της συγκεκριμένης πρόβλεψης και όλων των συναφών διατάξεων που τη συνοδεύουν.

Κατ' αρχήν είναι σαφές ότι, σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Γραμμές, η υποχρέωση να συμμετέχουν ο Α.Π.Ε. στην αγορά κατά τρόπο ανάλογο με αυτό που περιγράφεται στο υπό διαβούλευση σχέδιο, τελεί υπό την αίρεση ύπαρξης μιας ανταγωνιστικής αγοράς με ενδοημερήσια αγορά επαρκούς ρευστότητας. Τέτοια αγορά δεν υπάρχει. Παρ' όλα αυτά το σχέδιο επιβάλλει στις Α.Π.Ε. την υποχρέωση να κάνουν πρόβλεψη παραγωγής σε ορίζοντα 36 ωρών. Είμαστε αντίθετοι στην ρύθμιση αυτή για τους ακόλουθους λόγους:

- α) Πρόκειται για μια μη αναλογική ρύθμιση που επιβάλλει στους παραγωγούς υπερβολικές υποχρεώσεις σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, υποτίθεται ότι επιδιώκεται η προετοιμασία των παραγωγών και η εκπαίδευσή τους ενόψει της μελλοντικής λειτουργίας της πλήρους ανταγωνιστικής αγοράς (target model). Όμως οι ποινές που επιβάλλονται μπορεί να είναι υπερβολικές όπως εξηγείται ακολούθως.
- β) Πρόκειται για άδικη ρύθμιση, αφού επιβάλλει υποχρεώσεις στους παραγωγούς χωρίς να τους δίνει τα θεσμικά εργαλεία (που οι Κατευθυντήριες Γραμμές προϋποθέτουν) με τα οποία θα μπορούν να ανταποκριθούν (π.χ. ενδοημερήσια αγορά).
- γ) Πρόκειται για ρύθμιση αμφίβολης αποτελεσματικότητας. Αυτό που προέχει είναι να διαμορφωθούν έγκαιρα οι κανόνες που θα διέπουν τη μόνιμη λειτουργία των νέων αιολικών πάρκων μετά την εφαρμογή της νέας πλήρους αγοράς (target model). Αυτοί οι κανόνες πρέπει να είναι γνωστοί όταν τα πρώτα αιολικά πάρκα θα υπογράψουν τις νέες συμβάσεις Feed-in Premium. Εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας ότι η εκπλήρωση της αναγκαίας αυτής συνθήκης θα καταστεί πιο δύσκολη εξαιτίας της ανάλωσης εργατωρών και στελεχιακού δυναμικού στην διαμόρφωση του μεταβατικού συστήματος. Αυτό είναι λάθος. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι η νέα πλήρης αγορά θα λειτουργήσει εντός του 2018, καθίσταται σαφές ότι θα αναλωθούν πολύτιμοι πόροι για ένα μεταβατικό σύστημα που τελικά πιθανόν να αφορά ελάχιστα έργα για λίγους μήνες.

15) Σε σχέση με τις ποινές που προβλέπονται στον «Πίνακα 3: Πλαίσιο εφαρμογής μηχανισμού προβλέψεων βέλτιστης ακρίβειας παραγωγής ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ σε

επίπεδο έργου ΑΠΕ/ΣΗΘΥΑ που εντάσσεται στο νέο σχήμα αποζημίωσης με κυμαινόμενη προσαύξηση» (σελ. 30) λεκτέα τα ακόλουθα:

15.1) Κατ' αρχήν οι ποινές αυτές δεν μπορεί να εφαρμόζονται σε επίπεδο έργου άλλα σε επίπεδο aggregator. Διαφορετικά δεν έχει νόημα ο θεσμός του aggregation. Πρέπει λοιπόν να διαγραφούν οι λέξεις «σε επίπεδο έργου» από τον τίτλο του πίνακα και να γίνει ρητώς η σχετική διευκρίνιση.

15.2) Οι επιβαλλόμενες ποινές είναι εξαιρετικά υψηλές και απέχουν πάρα πολύ από το μέγεθος το οποίο είχε έως τώρα συζητηθεί. Η σύνδεσή τους με το απόλυτο της διαφοράς ΟΤΣ-ΟΤΑ είναι προβληματική δεδομένου ότι – όπως αναφέρθηκε- δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την ισότιμη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην αγορά.

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνονται τα συνοπτικά αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης των απόλυτων διαφορών ΟΤΣ-ΟΤΑ σε διάφορες περιόδους. Οι αναλύσεις επισυνάπτονται.

ΟΤΣ-ΟΤΑ σε €/MWh	Εξεταζόμενη περίοδος			
	2014	1.1.2014-31.1.2016	2015	1.1.2015-31.1.2016
Μέση τιμή	8,18	6,67	5,38	5,27
Τυπική απόκλιση	13,54	11,38	8,82	8,71
Ποσοστό ωρών με τιμές >5 €/MWh	40,1%	35,1%	31,5%	30,6%
Ποσοστό ωρών με τιμές >10 €/MWh	30,8%	23,7%	17,7%	17,0%

Είναι σαφές ότι το ποσοστό των ωρών με πάρα πολύ υψηλές ποινές είναι εξαιρετικά επαχθές. Για παράδειγμα το 2015 για 1.548 ώρες εμφανίστηκαν απόλυτες διαφορές πάνω από 10 €/MWh. Για το 2014 το πλήθος αυτό ήταν 2.700 ώρες. Η σύγκλιση που παρατηρείται από το 2014 στο 2016 μπορεί να οφείλεται σε ποικίλους λόγους (π.χ. στην πτώση της τιμής του φυσικού αερίου που συνεπάγεται μικρότερη διαφορά του κόστους ηλεκτροπαραγωγής από φ.α. σε σχέση με το λιγνίτη). Οι λόγοι αυτοί είναι πιθανόν να εκλείψουν στο μέλλον και η διαφορά να διευρυνθεί και πάλι. Σε κάθε περίπτωση οι λόγοι που διαμορφώνουν την απόλυτη διαφορά ΟΤΣ-ΟΤΑ είναι άσχετοι προς τις Α.Π.Ε.

15.3) Για την μερική θεραπεία των ανωτέρω μεγάλων προβλημάτων και εφόσον η Κυβέρνηση επιμένει στο σύστημα των ποινολογήσεων, επιβάλλονται τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- **Κατά τον υπολογισμό των ποινών να τεθεί ανώτατο όριο ίσο με 3 €/MWh στις τιμές που μπορεί να λάβει η απόλυτη διαφορά | ΟΤΣ-ΟΤΑ |.**

- **Οι ποινές πρέπει να ξεκινάνε όταν ξεπεραστεί το επίπεδο $\pm 30\%$ και κλιμακώνονται ομαλά.** Με το προτεινόμενο σχέδιο για απόκλιση $\pm 29,9\%$ δεν επιβάλλεται ποινή ενώ για ελάχιστα μεγαλύτερη απόκλιση επιβάλλεται ξαφνικά μια πολύ μεγαλύτερη ποινή. Αυτό είναι άδικο για αυτό πρέπει στον πίνακα 3 η διαφορά $|Q_{\pi} - Q_{\epsilon}|$ να αντικατασταθεί από τη διαφορά:

$$|Q_{\pi} - Q_{\epsilon}| - 0,3 * Q_{\epsilon}, \text{ αν } Q_{\pi} > Q_{\epsilon} \text{ ή}$$

$$|Q_{\pi} - Q_{\epsilon}| - 0,3 * Q_{\pi}, \text{ αν } Q_{\pi} < Q_{\epsilon}$$

- **Οι περίοδοι που εξαιρούνται από τα όρια των αποκλίσεων να είναι ωριαίες και όχι ημερήσιες. Συγκεκριμένα, ο αριθμός των ωρών μηνιαίως που εξαιρούνται από τα όρια των αποκλίσεων από το σύνολο των ωρών του μήνα που υπήρξε συμμετοχή στον ΗΕΠ να είναι 48 ώρες για τις αιολικές εγκαταστάσεις (ή τις ΦΒ τη χειμερινή περίοδο) και 24 ώρες για τις λοιπές περιπτώσεις.**

Εάν αυτό δεν γίνει αποδεκτό, τότε τουλάχιστον οι 2 ημέρες που εξαιρούνται θα πρέπει να αυξηθούν σε 3 και να μην είναι ημερολογιακές αλλά οποιαδήποτε τρία 24ωρα εντός του μήνα (π.χ. από 6:00 το πρωί έως 05:59 το επόμενο πρωί).

- **Η μη απόδοση του management premium σε περιπτώσεις συστηματικών αποκλίσεων να ξεκινά όταν για πάνω από το 50% των ωρών μηνιαίως υπάρχει απόκλιση μεγαλύτερη από $\pm 100\%$ και να φθάνει γραμμικά/αναλογικά στη μέγιστη τιμή του management premium όταν για το σύνολο των ωρών μηνιαίως υπάρχει απόκλιση μεγαλύτερη από $\pm 100\%$. Για τον ανωτέρω υπολογισμό, από το σύνολο των μηνιαίων ωρών να εξαιρούνται οι 48 χειρότερες ώρες.**

Οι διορθώσεις αυτές είναι απολύτως απαραίτητες ώστε να μην θιγεί περισσότερο η επενδυτική ασφάλεια που ήδη επιδεινώνεται με την επιμονή εισαγωγής συστήματος ποινολογήσεων χωρίς να πληρούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις.

- 16) Προβλέπεται ότι θα θεσπιστεί ειδικό πλαίσιο λειτουργίας φορέων εκπροσώπησης (τύπου aggregators/operators) και θα καθορισθεί εκπρόσωπος φορέας τύπου «τελευταίου καταφυγίου» (last resort aggregator/operator). Εφόσον η Πολιτεία επιμένει στην εφαρμογή του ανωτέρω μεταβατικού συστήματος, τότε πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι **προϋπόθεση για την επιβολή στους παραγωγούς των ποινών που θα προβλέπει είναι να έχει θεσπισθεί προηγουμένως το πλαίσιο του aggregation και να έχει υπάρξει ο last resort aggregator.**

Ειδικά κατά το μεταβατικό στάδιο η σύμβαση με αυτό το φορέα last resort aggregator θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για αυτόν χωρίς περιορισμούς και το κόστος για τον παραγωγό **δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το πρόσθετο management premium που προβλέπεται.**

- 17) Προβλέπεται management premium 3€/MWh για τις αιολικές εγκαταστάσεις μέχρι 10MW και κατά 2€/MWh για τις λοιπές ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και αιολικές εγκαταστάσεις πάνω από 10MW (σελ. 23). Δεδομένης της ριζικής αλλαγής που πρέπει να επέλθει στην οργάνωση των επιχειρήσεων για να ανταποκριθούν στις νέες υποχρεώσεις, **η προσαύξηση αυτή θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί σε πιο ρεαλιστικό επίπεδο ήτοι 3-5 €/MWh** κατά τα ισχύοντα και σε άλλες χώρες (π.χ. Πολωνία).

Περί διαγωνισμών

- 18) Η έκθεση δεν λαμβάνει σαφή θέση για το θέμα των διαγωνισμών μετά το 2017. Στη σελ. 9 αναφέρει ρητά ότι θα εφαρμοσθούν ανταγωνιστικές διαδικασίες υποβολής προσφορών για όλες τις τεχνολογίες Α.Π.Ε. Όμως στη σελ. 20 φαίνεται ότι διαγωνισμοί έχει αποφασισθεί να γίνουν μόνο για τα υπεράκτια αιολικά και τα ΦΒ (υποσημειώσεις 15 και 17). Τέλος στη σελ. 33 δηλώνεται ότι θα εξεταστεί εντός του 2016 για ποιες κατηγορίες θα εφαρμοστούν από το 2017 οι διαγωνισμοί.

Εκτιμούμε ότι η Κυβέρνηση ελκύεται από την προοπτική των ανταγωνιστικών διαδικασιών. Αυτό είναι λάθος. **Η Κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει με προσοχή τις θέσεις, τα επιχειρήματα και τα πραγματικά δεδομένα που έχει εκθέσει η ΕΛΕΤΑΕΝ επί τους θέματος και να τοποθετηθεί συγκεκριμένα και αναλυτικά.**

Για το ειδικό έργο Εύβοιας

- 19) Είναι κρίσιμη, σκόπιμη και εύλογη η διατήρηση των ώριμων αιολικών πάρκων του Ειδικού Έργου Εύβοιας (Νέα Μάκρη – Πολυπόταμος) στο σύστημα της εγγυημένης τιμής πώλησης (FiT), με χρονικούς περιορισμούς ανάλογους με αυτούς που θα ισχύσουν για την γενική περίπτωση (βλ. σημείο 2 ανωτέρω).

Συγκεκριμένα, τα έργα αυτά έχουν ήδη διέλθει από μια εξαιρετικά χρονοβόρα, υπερ-δεκαπενταετή φάση ανάπτυξης κατά την οποία έχει αποδειχθεί η δέσμευση των επενδυτικών τους φορέων μέσω της εγγυοδοσίας που έχουν παράσχει. Η εγγυοδοσία αυτή θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει καταστήσει την επένδυση αμετάκλητη (παρ. 19.43 των Κατευθυντήριων Γραμμών) και ότι συνιστά επιβεβαίωση της ενίσχυσης λειτουργίας από το κράτος. Περαιτέρω, η διασφάλιση με τον τρόπο αυτό της ομαλής χρηματοδότησης και υλοποίησης των ώριμων αυτών επενδύσεων, ευνοεί τα μέγιστα την έγκαιρη επιστροφή στον ΑΔΜΗΕ του αναλογούντος σε αυτές κόστους του δικτύου που έχει

κατασκευάσει στην περιοχή και την αποφυγή της επιβάρυνσης των καταναλωτών.

Ενεργειακός σχεδιασμός και στόχοι Α.Π.Ε.

- 20) Το σχέδιο επικαλείται «*τα πρώτα αποτελέσματα του ενεργειακού σχεδιασμού που βρίσκεται σε εξέλιξη*». Σύμφωνα με αυτά για την επίτευξη του στόχου του 2020 αρκούν μόλις 2.200 – 2.700 MW νέων έργων ΑΠΕ (σελ. 4 -5).

Η ισχύς αυτή έχει τεράστια απόσταση από τους σήμερα θεσμοθετημένους στόχους για το 2020 όπως και από πολλές επιστημονικές και άλλες ανακοινώσεις που έχουν υπάρξει κατά το παρελθόν. Ελπίζουμε ότι δεν θα δικαιωθούν οι αμφιβολίες που έχει εκφράσει ο κλάδος για την σκοπιμότητα της εκπόνησης του ενεργειακού σχεδιασμού από μια επιτροπή στην οποία εκπροσωπούνται αποκλειστικά κρατικοί φορείς και έχει αποκλεισθεί ο επιστημονικός κόσμος και ο ιδιωτικός τομέας.

Υπενθυμίζουμε ότι ισχύει ο νόμος 3851/2010 που προβλέπει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους 20% Α.Π.Ε. στο ενεργειακό σύστημα και 40% Α.Π.Ε. στην κατανάλωση ηλεκτρισμού. Η λειτουργία της δημοκρατικής Πολιτείας επιβάλλει οι νόμοι, εάν απαιτείται, να τροποποιούνται στη Βουλή.

Σε κάθε περίπτωση ζητούμε άμεσα **να δοθεί στη δημοσιότητα η πλήρης μελέτη** που υποστηρίζει «τα πρώτα αποτελέσματα του ενεργειακού σχεδιασμού» η οποία θα πρέπει να αποδεικνύει πώς επιτυγχάνονται οι νομοθετημένοι στόχοι.

Παράρτημα: Στατιστικές αναλύσεις της απόλυτης διαφοράς /ΟΤΣ-ΟΤΑ/